

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه

جهت دریافت درجه دکترای حرفه ای در رشته پزشکی

عنوان :

بررسی میزان شیوع بلاستوسیتیس هومینیس

در بین دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل

در سال ۱۳۸۲

استاد راهنما :

دکتر احمد دریانی

استاد مشاور:

غلامحسین اتحاد

نگارش : نرگس برمکی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

۱	خلاصه
۲	مقدمه
۴	فصل اول : کلیات
۵	بیان مساله
۵	تعریف واژه ها
۵	اهداف
۵	- هدف اصلی طرح
۵	- اهداف اختصاصی طرح
۶	- اهداف کاربردی
۶	- سوالات پژوهشی
۷	توصیف انگل
۷	- مورفولوژی
۸	- تظاهرات بالینی
۹	- پاتولوژی
۱۰	- تشخیص آزمایشگاهی
۱۱	- درمان
۱۲	فصل دوم : بررسی متون
	الف - مطالعات انجام شده در جهان
۱۳	
۱۹	ب - مطالعات انجام شده در ایران
۲۵	فصل سوم : شیوه اجرای طرح
	نوع پژوهش
۲۶	
۲۶	جمعیت مورد مطالعه
۲۶	روش جمع آوری داده ها
۲۶	مواد و روش کار
۲۶	الف - نمونه برداری
۲۷	ب - روش آزمایش
۲۷	ج - روش آماری
۲۸	فصل چهارم : نتایج

جدول ۱ : توزیع فراوانی دانش آموزان مقطع ابتدایی مورد مطالعه در شهر اردبیل بر حسب سن (۸۲-)	۲۹
جدول ۲ : توزیع فراوانی دانش آموزان مقطع ابتدایی مورد مطالعه در شهر اردبیل بر حسب جنس (۸۲- ۱۳۸۱)	۲۹
جدول ۳ : توزیع فراوانی دانش آموزان مقطع ابتدایی مورد مطالعه در شهر اردبیل بر حسب پایه تحصیلی (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۰
جدول ۴ : توزیع فراوانی دانش آموزان مقطع ابتدایی مورد مطالعه در شهر اردبیل بر حسب وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۰
جدول ۵ : توزیع فراوانی انواع آلودگی های انگلی روده ای در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۱
جدول ۶ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل بر حسب سن (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۱
جدول ۷ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل بر حسب جنس (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۲
جدول ۸ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب پایه تحصیلی (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۲
جدول ۹ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب مدرسه (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۳
جدول ۱۰ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب مدارس نواحی ۱ و ۲ آموزش و پرورش (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۴
جدول ۱۱ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی انگلی روده ای در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب وضعیت شغلی پدر (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۴
جدول ۱۲ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب وضعیت شغلی مادر (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۵
جدول ۱۳ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب میزان تحصیلات پدر (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۵
جدول ۱۴ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب میزان تحصیلات مادر (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۶
جدول ۱۵ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب شستن دستها بعد از تواله (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۶
جدول ۱۶ : توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب شستن دستها قبل از غذا خوردن (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۷

جدول ۱۷: توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب تعداد افراد خانوار (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۷
جدول ۱۸: توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب جنس و نواحی ۱ و ۲ آموزش و پرورش (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۸
جدول ۱۹: توزیع فراوانی وضعیت آلودگی به بلاستوسیتیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل برحسب پایه تحصیلی و نواحی ۱ و ۲ آموزش و پرورش (۸۲- ۱۳۸۱)	۳۹
جدول ۲۰: توزیع فراوانی علایم بالینی مشاهده شده در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل در آلودگی به بلاستوسیتیس هومینیس و ژیا ردیالامبلیا (۸۲- ۱۳۸۱)	۴۰

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری ۴۱

بحث ۴۲

نتیجه کلی ۴۶

پیشنهادهات ۴۶

Abstract..... ۴۸

فصل ششم : منابع ۵۹

تقدیم به:

- دو فرشته راهنمای زندگیم ، پدر و مادرم
- برادران خوب و خواهران مهربانم
- بهترین دوستم ، همسرم
- استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر دریانی

و تقدیم به:

- تمامی بیمارانی که طب را در بالین آنان آموخته ام

خلاصه

میزان شیوع بلاستوسیسیتیس هومینیس در بین دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل
(۱۳۸۲)

زمینه و هدف : افزایش چشمگیری در میزان شیوع آلودگی بلاستوسیسیتیس هومینیس در بیماران دارای اسهال و علائم کلینیکی مختلف مخصوصاً در بیماران ایدزی دیده شده است. هدف از این تحقیق ارزیابی میزان شیوع آلودگی به این انگل و ارتباط آن با اطلاعات دموگرافیک و وجود علائم بالینی مرتبط با آلودگی به بلاستوسیسیتیس هومینیس در میان کودکان سنین مدرسه بوده است.

روش کار : این مطالعه ی توصیفی-مقطعی در میان ۱۰۷۰ کودک سنین ابتدایی بین ۷-۱۳ سال اردبیل، در سال ۱۳۸۲ انجام گرفت. برای هر نفر پرسشنامه ای پر شد. نمونه های مدفوعی که به صورت راندوم انتخاب شده بودند از نظر وجود بلاستوسیسیتیس هومینیس با روش آزمایش مستقیم بررسی شدند.

یافته ها : میزان موارد مثبت بلاستوسیسیتیس هومینیس ۲۸/۲٪ (۳۲۰/۱۰۷۰) بود. در ۱۰۹ مورد از کل موارد آلودگی (۱۰/۲٪) بیش از ۵ انگل در هر میدان میکروسکوپی با بزرگنمایی ۴۰× وجود داشت. شایعترین علائم در کودکانی که فقط به بلاستوسیسیتیس هومینیس آلوده بودند شامل درد شکم (۴۹/۴٪)، بی اشتهایی (۳۵/۸٪) و تهوع (۳۳٪) بود.

نتیجه گیری : بلاستوسیسیتیس هومینیس یک انگل شایع در کودکان سنین مدرسه بوده و آب آشامیدنی آلوده یک منبع محسوب می شود.

واژه های کلیدی : بلاستوسیسیتیس هومینیس – دانش آموزان مدارس ابتدایی

مقدمه

بلاستوسیستیس هومینیس یک تک یاخته آمیبی شکل ساکن روده بزرگ انسان بوده (۱) که قبلا به عنوان یک ساپروفیت در نظر گرفته می شد اما در حال حاضر به عنوان یک عامل بالقوه پاتوژن مطرح بوده (۲ و ۳) و چنانچه با بزرگنمایی $\times 40$ میکروسکوپ نوری ، در هر میدان میکروسکوپی پنج یا بیش از پنج بلاستوسیستیس مشاهده گردد ، بیماری را تلقی شده (۴ و ۵ و ۶ و ۷) و باعث بروز علائم گوارشی از جمله تهوع ، استفراغ ، اسهال ، کرامپهای شکمی و نفخ شکم می شود (۲ و ۳) .

بلاستوسیستیس هومینیس دارای انتشار جهانی بوده و غالبا در کشورهای در حال توسعه شایعتر از کشورهای پیشرفته می باشد . در ایالات متحده آمریکا شیوع آن در نمونه های مدفوعی حدود ۱۲ درصد بوده است و در رده دوم بعد از ژیا ردیا قرار دارد . این انگل بیشترین شیوع را در کشاورزان برزیلی و در بیماران روانی ایتالیا نشان داده است . اطلاعات حاصل از چند بررسی نشان می دهد که میزان شیوع این انگل در یوگسلاوی ، کانادا ، سوئیس و ژاپن به ترتیب ۱۴ ، ۱۳ ، ۷ ، ۴ درصد می باشد. این انگل در ۳۸ درصد از نمونه های مدفوعی بیماران مبتلا به ایدز و ۱۴.۷ درصد از موارد اسهال مسافران تشخیص داده شده است (۸).

در ایران نیز طبق مطالعات انجام شده میزان آلودگی این انگل در شهرهای اصفهان (۲۸/۴ %) ، زاهدان (۲۷/۳ %) ، کرمانشاه (۱۸/۷ %) ، یاسوج (۱۷/۶ %) ، تهران (۱۵/۱ %) ، اراک (۱۱/۴۲ %) ، ساری (۸/۱۹ %) ، بابل (۴/۶ %) ، بندرعباس (۴/۲ %) ، شهرستان مبارکه (۳/۲ %) ، یزد (۲/۶ %) و روستاهای کرج (۱/۷ %) گزارش شده است (۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰).

با وجود این نه تنها در مطالعات اپیدمیولوژی در زمینه انگل شناسی ، بلکه از جانب آزمایشگاهها و پزشکان نیز توجه چندانی به این انگل نشده و همچنان غیر بیماریزا تلقی شده و در نتیجه گزارش نگردیده و مبتلایان تحت درمان فرار نمی گیرند . این در حالی است که

این انگل یکی از علل شایع بروز علایم گوارشی دراز مدت به ویژه در کودکان می باشد .
نظر به اینکه تاکنون بررسی در زمینه بلاستوسیسیتیس هومینیس در کودکان شهر اردبیل
صورت نگرفته ، انجام چنین تحقیقی در کودکان مدارس ابتدایی شهر اردبیل ضروری به نظر
می رسد.

فصل اول

کلیات

بیان مساله :

تاکنون مطالعات متعددی بر روی میزان شیوع بلاستوسیستیس هومینیس در مهد کودک ها و مدارس در جهان و ایران (گلستان ، یاسوج ، زاهدان ، یزد ، اراک ، بابل و....) انجام گردیده که مشروحا مورد بررسی قرار خواهند گرفت . حال با توجه به جوان بودن جمعیت ایران و آسیب پذیری بالا در کودکان، انجام این بررسی در مدارس شهرستان اردبیل با اهداف ذیل ضروری به نظر می رسد.

تعریف واژه ها :

- بلاستوسیستیس هومینیس : تک یاخته آمیبی شکل ساکن روده بزرگ انسان که یک عامل بالقوه پاتوژن در نظر گرفته می شود .
- آزمایش مستقیم : استفاده از سرم فیزیولوژی و ید جهت رویت اشکال مختلف بلاستوسیستیس هومینیس در نمونه های مورد آزمایش
- میزان شیوع : بررسی وفور موارد قدیم و جدید بیماری در یک منطقه
- مقطع ابتدایی : دانش آموزان اول تا پنجم ابتدایی

اهداف :

هدف اصلی طرح :

تعیین میزان شیوع بلاستوسیستیس هومینیس در مدارس ابتدایی شهر اردبیل در سال ۱۳۸۲

اهداف اختصاصی طرح :

- ۱- تعیین میزان شیوع بلاستوسیستیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل بر حسب سن
- ۲- تعیین میزان شیوع بلاستوسیستیس هومینیس در دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر اردبیل بر حسب جنس